

حيات

میان راههای ... دنیا راهها هر چه حیات قاتلم ...

اداره مرکزی :

آنقره ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف آمینکی یا ننده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، آنقره جاده سنده ۸۷ نومروده
دائره مخصوصه

نفسی هر برده ۱۵ غرورده .

سنه کی پوسته ايله ۷,۵ ليرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۵ دولار) .

ایونه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسی
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

صافی : ۶۴

آنقره ، ۱۶ شباط ، ۱۹۲۸

۳ می جلد

مصابیه

تنصیر هادئ سی بر صرث بحرانی نتیجہ سیمیدر ؟

وجد ، عینی الم ، عینی حظ ایچنده یوغوران
استقلال حربی کی عظیم بر وقعه موجوددر .
بونلرک ملی کتله اوزرنده برلشدیریجی هیچ بر
تأثیر یا پمادیغنی ناصیل قبول ایده بیلیرز ؟
بالعکس یوقاریکی ایستاتستیک کوسته ریورکه
چو جو قلیخی اجنبی مؤسسه لره بیراقانلرک مقداری
آزالمقدده در . بونک مختلف سبیلری میاننده
« ملی اتباء » ک اثری ده موجود بولوندینی
شبه سزدر .

اونک ایچین نه تنصیر حادثه سنی ، نه ده اجنبی
مکتبلرده بر جوق تورک چو جو غنک بولونماسی
واقعہ سنی اوزاق سبیلره عطفه لزوم یوقدر .
بنجه تنصیر حادثه سنی ساده جه بر مکتب ، بر تربیه
واقعہ سیدر . اجنبی مکتبی تماماً غیرطبیعی بر تربیه
محیطیدر . باشلیجه واردات منبعی دینی تاسیسار
اولان بو مکتبلرک هدفی امکان مرتبه سنده
طلبه سنک روحنده منسوب اولدینی دین و ملت
محبتی تولید ایتمکدر . بوده غایت طبعیدر .
بر فرانسز مکتبند کی « پریا خود فرمه »
بر آمریقان مکتبند کی میس ، اگر آله تودیع
اولونان چو جو قلی و کنجلی محیطنه نافع
اولامیاجق حاله کتیرمکدن وجدان عذاب
دویاجق درجه ده انسانی مفکوره ايله مجهز
دکلسه صنفنده ، مکتبده ، کندی ایناندینی ،
ویا خود ایناندرمق ایستهدیکی فکرلری تلقینه
مساعده محیط یاراتیر .

هر معلم ، بالکز برطاقم شیدئی حقیقتلردن بحث
ایتمز . سوزلریله ، وقعه لر حقنده یا پاجنبی تفسیرلریله ،
حرکتلریله ، بالخاصه صنفنده و مکتبده وجوده

رهبرلرینک چو جو قلیخی ده نیچون او یا پانجی محیطلرده
کوردیکمزی دها درین بر صورتده تحلیل ایتملیز ،
فؤاد بکه کوره تورک جامعه سنک استنادکاهنی
تشکیل ایدن ملی تساند باغلی اوزون
سنه لردن یا واش یا واش جوزولمشدر . تنصیر
واقعہ سنی ساده جه بونک نتیجہ سنی اولان
دیگر بر جوق حادثه لر میاننده ، محدود بر
تظاهر دن باشقا بر شو دکلدر .

اگر بویله ایسه تنصیر حادثه سنی بر مکتب
و تربیه مسئله سنی کی دکل ، بلکه تورک جماعتنک
تساندینی ضعیفه تناملرک نتیجہ لری اولارق باقق
لازم گلیور . عیجا مسئله بویله میدر ؟
بو حکمی قبوله بر کره الیزده کی استاتستیک
مانعدر .

ایستاتستیک ، فؤاد بکک ادعاسنک عکسنه
اولارق اجنبی مکتبلرینه کیدن چو جو قلی
کوندن کونه چو غلامادیغنی ، بالعکس آزاددیغنی
کوستریور . ۹۲۶-۹۲۷ درس سنه سنی ایچنده
اجنبی مکتبلرینه دوام ایلین طلبه موجودی
(۱۳,۴۰۰) در . حالبوکه ۹۲۷-۹۲۸ سنه سنده
بو مکتبلره مداوم طلبه (۱۱,۱۰۰) اینمشدر . صوک
سنه ظرفنده بارز بر نقصان وارددر . بو حالده هر سنه
اولکیلردن دها فضله اولارق تورک چو جو قلی
اجنبی مؤسسه لره بیراقیلیور دیکی واقع دکلدر که
بونی درین بر حرث بحرانی نتیجہ سنی عدایده لم .
تنظیماتندبری ملی تساند کوندن کونه ضعیفه دیکنی
قبول ایتمکده منطقاً قابل دکلدر . چونکه
هر شیئی بر طرفه بیراقساق بیله ، اور تاده هیچ
اولمازسه بالقان حربندن صوگرا جوق قوتله نن
ملی جریان وار ، تهایت متبادیاً روحلری عینی

هر حادثه یی حقیقی ماهیتله تدقیق ایلهمک ،
وضعیتی تعیینه و آتی ایچین واضح بر تدبیر آلمغه
خدمت ایددر . بروسه آمریقان قولله ژنده کی
اوج کنجک تنصیری حادثه سنک ده حقیقی سبیلرینی
آراشدیرمالییز . بوسایه ده نه یا بقی لازم کله جکی
قطعیته تثبیت ایده بیلیرز . اگر بر حادثه یی اولدقچه
اوزاق و پک گرفت سبیلره ربط ایدرسه ک مسئله
کافی درجه ده نور ایتم و همان ازاله ایتمک مجبور
اولدیغمز وضعیت آ کلاشیلاماز . تنصیر حادثه سنک
سبی نه در ؟ جمعیتده حاصل اولان مفکوره ضعفنک
بر نتیجہ سیمیدر ؟ عیجا بعضی کنجلی روحلرنده
اینا ناجقاری بر مفکوره بولامادقاری ایچینمی بر تاقین
ایله یسوعک دیننه مجلوب اولیور مشلردر ؟ یا خود
بر طاقم ولیر ملی تساند ک قوتی حس ایتمکداری ایچینمی
چو جو قلیخی لاقید بر صورتده اجنبی مکتبلرینه
ویریور و اونلرک هر هانکی بر عقیده یه
صاحب اولمالرینه قارشئی سیرجی قالیورلر ؟

بو سؤاللره جواب آراشدیرمق لازمدر .
چونکه آنجق بو سایه ده بروسه حادثه سنه کنیش
بر اجتماعی دردک تظاهری کی باقعه مجبور اولورز .
یا خود اونی بر تربیه و مکتب مسئله سنی شکلنده
مطالعه ایددرز . کو پرلی زاده فؤاد بک « حیات » ک
کچنکی نسخه سنده تنصیر حادثه سنی جوق کنیش
سبیلرک نتیجہ سنی عد ایدیور و دیورلر که تنصیر
وقعه سنک ، باشلیجه طامی اولارق مملکت مزده
اجنبی مکتبلرینی کوسترمکده بنجه سطحی بر
مشاهده در ؟ تورک چو جو قلی سنک او جنس
مکتبلری نیچون سنه دن سنه یه دها فضله دولدور .
دقلیخی و مملکتک سیاسی ، حرثی ساحه لرده کی

بناء علیه :

(۱) دائمی بر اقتصاد آنستیتوسی وجوده کتیرلی [۱].
بوانستیتو معارف وکالتنه مربوط مستقل بر مؤسسه
علمیه ویا دارالفنونک مناسب فاکولته لرندن برینه
ملحق اوله بیلیر .

(۲) بو مؤسسه نك اداره سی آوروپاچه معروف
براجنی متخصصه بیراتیلدی . کافی صلاحیت و مسئولیتله
اداره نك باشنه کچه چك اولان بومدرمؤسسه نك طرز
فعالیتی تعیینده تمامیه سربست اولی و اونکله تشریک
مسامی قبول ایدنلرده کوستردیکی بولدن کیتکه
مجبور طوتولی .

(۳) بوراده چالشمغه مجبور اولانلر :
۱ — فاکولته لرله ، مکاتب عالیه نك اقتصاد
ومالیه مدرس ، معلم و معاونلری .

ب — معاون صفتیه یکیدن خارجدن آلینه حق
بوکی مسامیه قابلیت و خواهشکر جوق مقدارده کنجیلر .
بولردن ماعدا ، مملکتزده عملی ویا نظری
تدقیقاتلری ایله طایینشمش ذواتدن دخی کندیلرینه
بعض منافع مخصوصه تأمین ایدلک صورتیه آنستیتو
استفاده ایده بیلیر .

بویله بر مؤسسه بی وجوده کتیرمکده فائده
نهدر ؟ اولاً ، کرک نظری ، کرک عملی بر طرزده
مسائل اقتصادی ایله مشغول اولانلر بر مرکزده
طوبلائش اوله جقنلرندن بالطبع یکدیگرلرله دها
سبق دها قولای تماسده بولنه بیلیرلر . وبوصورتله
تشکیل ایدن محیط مخصوص بر سائق فعالیت و رقابت اولور .
ثانیاً ، بویله متکاتف بروضعتده بولنان وعینی
اداره آلتنده چالیشان بر ارباب مسامیه زمهره سی ، تقسیم
اهمال پرئسینک الک مکمل بر ساحة تطبیقی اوله بیلیر .
ثالثاً ، بو ارباب مسامی ، مؤسسه ده کتاب ،
نشریات ساثره ، ایستاتستیک وثائق رسمیه وخصوصیه
الح کبی بو کونکی علمی فعالیتلرک لازم غیر مفارقی
اولان وسائلی سهولتله بوله بیله جکاردرکه ، بزده
علمی قیمتی حائز کوزل اثرلرک وجوده کتیرله .
مه منک اللههم سبلرندن بری اوله رقی بو وسائطک
نقصاتی ذکر ایده بیلیرز .

متمركز ، منتظم و بر اصول علمی به کوره تقسیم
ایدلش ، عینی زمانده مقتدر بر متخصص طرفندن
تعین ایدیلن واضح غایه لره دوغری یورون برسی ،
هر حالده خال حاضرده اولدینی کبی غیر منتظم و معین
هدفز برسی دن دها جوق فائده لیدر . بو شرائطه ،
برده پایدینی فدا کارلغه مقابل حکومتک مؤثر مراقبه .
سنی ده علاوه ایده چك اولورسه ق مسامی مشربتنک
درجه سی بک زیاده بوکشمش اولورز .

بو اساسات تحقق ایشدکدن سوکره درکه ،
آنستیتو منسوبلرندن بر جوق شیلر ایستکه حقز
اولور . مثلاً ، نظری اوربژینال تدقیقلر ، مملکتزده
عائد اقتصادی و مالی مونوغرافیلر ، بین الملل مهم
[۱] تشکیلی تقرر ایدن اقتصاد مجلس عالیسی
بر مشاوره علمی مجلسیدر . اوراده علم یاپیلماز .
بالکز معین مسئله لره دائر متخصصلر بیان رای ایدرلر .
بواختارله آنستیتونک برینه قائم اوله ماز .

مولانا نك رباعیاری

— ۵۴ —

از عشق تو دریا همه شورانکرد
در پای تو ابرها در می ریزد
از عشق تو برقی زمین افتادست
این دود در آسمان ازان می خیزد

سنگ عشقکدن دریا دالغالانوب قاریشدی ،
بولوطلر سنگ آياغکه اینجیلر دوکیور . بره سنگ
عشقکدن بریلدیرم دوشدی ؛ بودومان ، اونک
ایچین کوکلره بوکله لیور .

— ۵۵ —

آن یارکه از طیب دل بریاید
اورا دارو طیب چون فریاید
یک ذره حسن خویش اگر بنیاید
والله که طیب را طیبی بیاید

هکیمک کوکلنی قایان او سوکیلی بی ، هکیم
ناصل نداوی ایده بیلیر واکا علاج توصیه ایدله بیلیرمی ؟
اگر او ، کوزه لکندن برزده کوسته رجه چك
اولورسه والهی او هکیمده بر باشقا هکیم لازم
کله چکدر .

— ۵۶ —

آن روزکه جام ره کیوان کیرد
اجزای تنم خاک پریشان کیرد
بر خاک بانگشت نویسی که خیز
تا برجهم از کور و تم جال کیرد

روح کوکلره اوچدینی و تم طوبراقلره قاریشدینی
کون قبرمک اوزریته پارماغکله « قالح » دیبه یاز ..
که بن مزاردن شیچرام و تم تکرار جانلانسین !

— ۵۷ —

آن کس که مرا بصدق اقرار کند
چون لعنتکان مرا ببازار کند
بیزارم از آن کاریم بازاری
من بنده آن کسم که انکار کند

اقتصادی و مالی مسائله دائر معلومات ، قیمتی کتاب
وساثر نشریاتک ترجمه سی ، مجموعه ، معلومات احصائیه
و وثائق نشریاتی ، قونفرانسلر ، کرک مملکت داخلنده
کرک خارجده علمی تدقیقلر یایقی ، آوروپانک مماثل
مؤسسه لرله تماسده بولمق ، حکومتک تعیین ایده چکی
معین بر مسئله به دائر تدقیقات اولیده ده بولمق ، شهرلرک
اقتصادی ، مالی مسائله عائد مراجعتلرینه جواب
ویرمک ، مالی خصوصی مؤسسات اقتصادی و مالیه
ایله یقیندن علاقه دار اولمق الخ کبی دها بر جوق
مشغولیتلر بو مؤسسه نك وظائفی میانه ادخال ایدله بیلیر .
خلاصه ، بو مؤسسه زمانله ، مملکتیزک فعالیت
اقتصادیه و مالیه سی ایچین هم نظری ، هم ده عملی ساحه ده
صلاحیتدار و جوق و قیمتی بر مرجعی اوله بیلیر .

— ۲۳۷ —

بکا صدق ایله اقرار وردیکی حالده بنی عالمه
اوبونجاق ایدن کیمسه لرذن بیزارم . چونکه بنم عالمه
آلیش ویریشم بوقدر . بوتورلو اقرار ایده نلردن
زیاده بنی انکار ایده نلرک بنده سیم .

— ۵۸ —

ای دل اثر صبح که شام که دید
یک عاشق صادق نیکونام که دید
فریاد همی زنی که من سوخته ام
فراد من سوخته خام که دید
ای کوکل ! صباحک اثری آفتاملاین کورده
واری ؛ بر صادق عاشق کورولشمیدرکه آی نام ایله
آنیاسین .

بن یانیم دیبه دائما بغیر سیورسک . بو شنه فریاد
ایقه ، یانیق اولانلردن خام واری که ؟

— ۵۹ —

ای آنکه ز تو مشکم آسان کردد
سه و وکل و باغ مست احسان کردد
کل سرمست و خار بدمست خمار
جامی درده جله یکسان کردد
ای بنی کوجلکاردن قورناران و احسانیه
سروی بی . کلی ، باغی مست ایدن سه وکیل ! ..
کل ؛ سنگ سر مستک و دیکن بدمستکدر .
بر قدح دها ویرکه هبسی براولسون ...

— ۶۰ —

بی عشق نشاط عشرت افزون نشود
بی عشق وجود خوب موزون نشود
صد قطره زهر اگر بدریا بارد
بی جنبش عشق در مکنون نشود
عشق اولایچه انسیت بز منک نشاطی آرماز ،
عشق اولایچه کوزه ل وجودلره موزونیت کلز .
اگر دریایه بولوطلرذن یوزلرجه قطره لر یاغسه
هشک تحریکی اولادقجه اوقطره لرالی الاید اینجی اولاماز .

شرائط سالفه بی حائز بویله بر مؤسسه نك بزده
وجود بوله سنه طرفدار اولیه جق کیمسه بوقدر .
بالکز ، ماضیده کی فنا تجربه لرک روحزده بحق بیراقدینی
درین شبهه لرک تأثیری آلتنده قالان بر جوق کیمسه لر
بویله بر آنستیتونک حال حاضرده تشکل ایده بیلرینی
جوق مشکل بوله بیلیرلر .

فقط ، شونقطه دائما اونوتولالی درکه ، بونسلک
انسانلری ایچین اسکیلرک یاپه مدینی جوق کوچ
وچنین شیلری ، هر نه بهاسنه اولورسه اولسون یایقی
مقدردر . عکسنی دوشونمک ، ذهنده تصویری
نجیع عاقبتلری شیمیدین قبول ایتمک دیمکدر .

محمد منیر

انسان اوبله بر مقامه ابریشیرکه هر نفسده کوزه
محتاج اولفسزین دوستی کورمه به مقتدر اولاییلیر.

— ۶۷ —

خورشیده که باشد که بروی نورد
یا باد سبکسرکه بموی نورد
عقل کند خواجکی شهر وجود
دیوانه شود چون سرکوی نورد
کونشک؛ سنک حضوریکه چیقاجق نه لیاقتی
وارد؛ سرعتی کیده ن برروز کارک سنک برقیلکه
یتشمه سی حدینه می قاشدر...؟
وجود شهری ایچنده عالمه خوجاقتی ابدن
عقل سنک کویکه و جواریکه کلدیکی وقت دیوانه
اولور.

— ۶۸ —

در عشق نه پستی نه بلندی باشد
فی بیوشی ز هوشمندی باشد
قراش و شینی و مریدی نبود
قلاشی و فزنی و رندی باشد
عشقده یوکسکک، آچاقلق، عقللیلق، عقلسزلق،
حافظلق شیخک، مریدک یوقدر، زندک، بی نام و نشانلق
وقیغوسزلق وارد.

— ۶۹ —

در عشق توام نصیحت و بند چه سود
زهراب چشیده ام مرا قند چه سود
کویند مرا که بند بر پاش نهید
دیوانه دلت پام بر بند چه سود
سنک عشقک خصوصنده بکا نصیحتک نه فایداسی
اولور. زهر ایچشم؛ شکر بکا فایدا و بررمی؟
حقمده، اونک آباغنه زنجیر باغلابک دیبورلر،
حالبوکه دهی اولان کولدر؛ آباغنه زنجیر وورمق
نهیه یارار؟

— ۷۰ —

در عشق تو عقل ذو فنون می خسبد
مشتاق در آتش اندرون می خسبد
بی دیده و دل اگر نخسبم چه عجب
خون کشت مرا دودیده خون می خسبد
بر فنون اولان عقل، سنک عشقکدن بی خبر، غافلدر.
ومشتاقک، درونی آتشلر ایچریسنده اوپور.
اگر کوزسز و کولسز اوپو باجق اولورسه
تعجب ایتمه ییکز؛ زیرا ایکی کوزم قان اولشدر،
اوپویان کوزلرم ده کیل قاندر.

— ۷۱ —

در راه طلب رسیده می باید
دامن ز جهان کشیده می باید
بینائی خویش دواکن ورنی
عالم همه اوست دیده می باید
طلب بولنده و صوله مستعد و نیادن اتکنی چکمش
کیمسه لر کرکدر. سن کندی کوروشکی نداوی ایت.
یوقسه بوتون عالم اودر؛ کورده جک کوز نروده...؟

- دوام ایدیور -

اسکی املریمه

نه بن سزی آرام نه ده سز بی آکیک؛
نه بر سرابه قوشوک، نه ده بر جوله یانیک...!
برمنفادر کندیمک کوکل دیاری بکا؛
أملك اختلاصی آری بر آغری بکا...!

ده کیشدم اوقادار بی نردن بیلدیگز،
آنسزین ایکیله رک قارشیمه دیکیلیدیگز...؟
«نی» کبوش کوکسی قاداردوب دولو، قیریق دوکوک
برسله سازیکزیکز قارشیمه یونی یوکوک...!

کوزی قلمشدر برکن بر نور کی آدیگز
نیچون کولکهم مش کی بی قووالادیگز...؟!
بیلیم هانکی «تولو» می آکوب آغلابختم؛
یابراق دوکه بیلیم بر اورماندی هر چاغم

بیک بر آتشی نفس ده کنجه یابراقله
برقور کی طوتوشدی؛ آچیلک اوزاقلره...!
باشکزی دوندورور بفریمک بیک بریاری،
ای ایچلی کولکله کوز قیرلانغیلری...!

أمهردیکز حسی قیزیل بردوداق کی،
صوینه دوشمک ایچین صولدیگز یابراق کی.
باشی بوش سورو کی داغدن صویه ایندیگز،
قاج سرابی کوردیکز صو دیبه سه ویندیگز؛

قاج قاولاک سینه قوشدیگز چوبان دیبه،
قورد ایننه کیردیگز قورد اینر داغدن دیبه...!
کولکله نمش برکیجه آلکزک آقانی؛
ایچیکزده طانی بر عذابک قیوراقانی

خیرالانق ایسته بن برئورککک وار سزده
کوزلریگز پرده لی چیزکیلی چهره کزده.
بن سزلردن قاجشدم نردن بی بولدیگز
برکوزل خسته کی کولکومه صوقولدیگز

شفا یوردی اولاماز وارلیم بریکزه
قلبدن قان وهرهم بن هر صولوق به کیزه...!

بهجت کمال

— ۶۱ —

تابنده زخود فانی مطلق نشود
توحید بنزد او محقق نشود
توحید حلول نیست نابودن تست
ورنی بکذاف باطل حق نشود
قول کنندن کجوب تمامیه فنا بولادقجه
اونک توحیدی تحقق ایتمش صایلماز. توحید حلول
دکیل، سنک یوق اولقلغکدر. یوقسه لاف وکذاف
ایله باطل حق اولاز.

— ۶۲ —

تا مدرسه و مناره ویران نشود
احوال قلندری سامان نشود
تا ایمان کفر و کفر ایمان نشود
یک بنده حق بحق مسلمان نشود
مناره و مدرسه لر ویران اولادقجه قلندرک
احوالی انتظام کسب ایتمز. ایمان کفر و کفر ایمان
اولادقجه حقک بر بنده سی حقیله مسلمان اولاز.

— ۶۳ —

جانی که در او از تو خیالی باشد
کی آن جانرا نقل و زوالی باشد
مه در نقصان کرچه ملالی باشد
نقصان وی آغاز کمالی باشد
بر جان که اونده سندن بر خیال وارد، اوجان
ناصیل زوال بولور؟ آیه نقصان طاری اولوب اینجه لر
وهلال اولورسه ده اونک بوا ییچلمسی برکالک باشلانغیجی
دکیلدر...!

— ۶۴ —

جانا تبش عشق بغایت بر سید
از عشق توکارم بشکایت بر سید
ارزانکه نخواستی که بنالم سحری
دریاب که درد من بغایت بر سید
ای جانام، عشقک آتشی غایتیه اُردی؛
سنک سه وککدن ایشم ساده چه شکایت اولدی.
اگر هر سحر ایکیله دیکی ایسته مه پورسه ک،
بیش که دردم نهایت درجه به واردی.

— ۶۵ —

چشم تو هزار سحر مطلق دارد
صد جان و هزار جان مطلق دارد
زلفت کفر ست و دین رخ چون قمر
از کفر نکرکه دین چه رونق دارد
سنک کوزیکک بیک تورلو سحری وارد.
بوزلجه بیکلرجه جان اوکا باغلیدر. سه وکیلیم سیاه
زلفلرک کفردر، دین ایسه آیی کیی اولان بوزو کدر.
کفرله مقایسه ایت، باقی که دین نه پارلاقدر.

— ۶۶ —

چون صبح ولای حق دمیدن کیرد
جان در تن زندگان پریدن کیرد
جایی برسد مرده که در هر نفسی
بی زحمت چشم دوست دیدن کیرد
حقک محبتی صباح کیی آشکار اولمایه باشلانغیجی
باشایانلرک قنندن جانلری اوچتی ایستر.